

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.006.03.2023

**Pani
Zofia Bentkowska-Sztonyk
Dyrektor Liceum Ogólnokształcącego Nr X
im. Stefanii Sempołowskiej we Wrocławiu
ul. Piesza 1
51-109 Wrocław**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/021 – „Kształcenie dzieci cudzoziemców w polskich szkołach”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Liceum Ogólnokształcące Nr X im. Stefanii Sempołowskiej we Wrocławiu, ul Pieszka 1, 51-109 Wrocław ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zofia Bentkowska–Sztonyk, Dyrektor Liceum Ogólnokształcącego Nr X im. Stefanii Sempołowskiej we Wrocławiu ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przyjmowanie dzieci cudzoziemców do szkoły.2. Warunki realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w stosunku do dzieci cudzoziemców.3. Nadzór pedagogiczny dyrektora szkoły nad zajęciami dla dzieci cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 (do czasu zakończenia kontroli ³) oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Jerzy Skowroński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/35/2023 z 28 lutego 2023 r.2. Waldemar Zimoch, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/36/2023 z 28 lutego 2023 r. <p>(akta kontroli: tom I, str. 1-2, tom II, str. 1-2, 3)</p>

¹ Dalej: Szkoła.

² Dalej: Dyrektor Szkoły.

³ Do 17 kwietnia 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła w prawidłowy sposób zorganizowała proces przyjęcia dzieci cudzoziemców oraz realizowała wobec tych uczniów zadania dydaktyczne i wychowawcze. W Szkole stworzono też odpowiednie warunki do realizacji zadań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych wobec dzieci cudzoziemców. Zapewniono im możliwość korzystania z dodatkowych zajęć z języka polskiego i zajęć wyrównawczych oraz odpowiedniego do ich potrzeb wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Dostosowano programy nauczania oraz zasady oceniania do potrzeb i możliwości uczniów z zagranicy oraz odpowiednio ich klasyfikowano. Nauczyciele pracujący z uczniami cudzoziemcami organizowali we własnym zakresie i odbywali szkolenia w zakresie doskonalenia zawodowego. Właściwie prowadzony był także nadzór pedagogiczny Dyrektora Szkoły nad zajęciami dla uczniów cudzoziemców, który w roku szkolnym 2022/2023 został opracowany w sposób indywidualny w odniesieniu do uczniów uchodźców z Ukrainy.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły jednak nieterminowego przekazania do zatwierdzenia przez organ prowadzący Szkołę arkuszy organizacyjnych oraz wprowadzenia z opóźnieniem danych osobowych dwóch uczniów do bazy Systemu Informacji Oświatowej⁶.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przyjmowanie dzieci cudzoziemców do szkoły

Opis stanu faktycznego

1.1. W Szkole w roku szkolnym⁸:

- 2020/2021 kształciło się ogółem 736 uczniów, w tym 30 (4,1%) uczniów cudzoziemców, w tym 22 z Ukrainy;
- 2021/2022 kształciło się ogółem 820 uczniów, w tym 25 (3,0%) uczniów cudzoziemców, w tym 18 Ukrainy;
- 2022/2023 kształciło się ogółem 956 uczniów, w tym 55 (5,8%) uczniów cudzoziemców, w tym 46 z Ukrainy.

(akta kontroli: tom I, str. 4-6)

1.2. W poszczególnych latach szkolnych okresu objętego kontrolą, Szkoła przekazała, zaopiniowane przez organizację związkową, projekty arkuszy organizacyjnych Szkoły organowi prowadzącemu⁹:

- 12 maja 2020 r. (na rok szkolny 2020/2021), po zaopiniowaniu przez organizację związkową 16 kwietnia 2020 r.;
- 10 maja 2021 r. (na rok szkolny 2021/2022), po zaopiniowaniu przez organizację związkową 14 kwietnia 2021 r.;

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: SIO, program informatyczny, który ma na celu pozyskiwanie niezbędnych danych, które umożliwiają prowadzenie polityki edukacyjnej państwa, podnoszenie jakości i upowszechnianie edukację oraz usprawniają finansowanie zadań oświatowych.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Według stanu na 30 września.

⁹ Urząd Miejski we Wrocławiu, Departament Edukacji, dalej: organ prowadzący.

- 21 kwietnia 2022 r. (na rok szkolny 2022/2023), po zaopiniowaniu przez organizację związkową 20 kwietnia 2022 r.

Przekazanie do zatwierdzenia organowi prowadzącemu arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2020/2021 oraz na rok szkolny 2021/2022 nastąpiło z naruszeniem terminu określonego w § 17 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli¹⁰ odpowiednio o 21 dni i 19 dni, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Przekazane arkusze organizacyjne organ prowadzący zatwierdził odpowiednio: 13 maja 2020 r., 11 maja 2021 r. i 18 maja 2022 r.

(akta kontroli: tom I, str. 7)

W Szkole, w roku szkolnym:

- 2020/2021 – wydzielonych było ogółem 25 oddziałów¹¹, w których kształciło się ogółem 736 uczniów;
- 2021/2022 – wydzielonych było ogółem 27 oddziałów¹², w których kształciło się ogółem 820 uczniów;
- 2022/2023 – wydzielonych było ogółem 32 oddziałów¹³, w których kształciło się ogółem 956 uczniów.

(akta kontroli: tom I, str. 47, 153-154)

W roku szkolnym:

- 2020/2021 – w 14 oddziałach ogólnodostępnych kształciło się 30 uczniów cudzoziemców, w tym 22 z Ukrainy;
- 2021/2022 – w 15 i 14 oddziałach ogólnodostępnych kształciło się w odpowiednio 25 uczniów cudzoziemców, w tym 18 z Ukrainy;
- 2022/2023 – w 20 i 19 oddziałach ogólnodostępnych kształciło się w odpowiednio 55 uczniów cudzoziemców, w tym 46 z Ukrainy.

(akta kontroli: tom I, str. 85)

1.3. W Szkole, w latach szkolnych objętych kontrolą, nie opracowano procedury przyjmowania uczniów cudzoziemców.

(akta kontroli: tom I, str. 84-87)

1.4. Spełnianie przez Szkołę kryteriów dotyczących warunków oraz trybu przyjęcia uczniów zbadano na próbie ośmiu uczniów cudzoziemców¹⁴, którzy rozpoczęli naukę w Szkole w roku szkolnym 2022/2023. Spośród ww. liczby uczniów:

- jeden posiadał status „uchodźcy” i był przyjęty do Szkoły na podstawie wniosku rodzica i ukraińskiego świadectwa szkolnego potwierdzającego ukończenie etapu edukacji za granicą;
- siedmioro, w tym jeden o statusie uchodźcy, kontynuowało edukację już wcześniej rozpoczętą w polskiej placówce oświatowej.

¹⁰ Dz. U. poz. 502, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół.

¹¹ Poziom: [1] klasy I: siedem oddziałów i 199 uczniów, [2] klasy II: 12 oddziałów i 379 uczniów, [3] klasy III: sześć oddziałów i 158 uczniów.

¹² Poziom: [1] klasy I: osiem oddziałów i 239 uczniów, [2] klasy II: siedem oddziałów i 203 uczniów, [3] klasy III: 12 oddziałów i 378 uczniów.

¹³ Poziom: [1] klasy I: 10 oddziałów i 308 uczniów, [2] klasy II: dziewięć oddziałów i 252 uczniów, [3] klasy III: siedem oddziałów i 212 uczniów, [4] klasy IV: sześć oddziałów i 184 uczniów.

¹⁴ 100% uczniów przyjętych do Szkoły w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli: tom I, str. 86)

Analizując zagadnienia spełniania kryteriów dotyczących warunków, trybu przyjęcia uczniów cudzoziemców, dodatkowo przeanalizowano dokumentację 18 uczniów z Ukrainy o statusie uchodźcy, przyjętych do Szkoły na rok szkolny 2021/2022. W każdym z analizowanych przypadków podstawą przyjęcia do Szkoły były wnioski opiekunów o przyjęcia podopiecznego do Szkoły, uzupełnione o świadectwa ukończenia odpowiedniego etapu edukacji za granicą.

Odnośząc się do kwestii przyjmowania uczniów cudzoziemców Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Uczniowie byli więc przyjmowani na podstawie wniosków rodziców, nawet bez dokumentów ukończenia danej klasy lub szkoły. W późniejszym terminie niektórzy rodzice donosili pozyskane ze szkół ukraińskich dokumenty – świadectwa, jeśli tylko mieli taką możliwość. W niektórych przypadkach nie udało się uzyskać takich dokumentów, gdyż np. szkoły nie istnieją lub zostały zbombardowane i dokumenty zostały zniszczone – dziesięć przypadków uczniów.”.

(akta kontroli: tom I, str. 151)

Szkoła w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 przyjęła ogółem 20 uczniów cudzoziemców na podstawie stosownych wniosków oraz w zależności od okoliczności, świadectw ukończenia etapu edukacji za granicą.

(akta kontroli: tom I, str. 86, 151)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Szkoła z naruszeniem terminu określonego w § 17 ust. 7 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół, przekazała organowi prowadzącemu arkusze organizacyjne na rok szkolny 2020/2021 – 12 maja 2020 r. i na rok szkolny 2021/2022 – 10 maja 2021 r. Opóźnienie przekazania ww. arkuszy organizacyjnych Szkoły wynosiło odpowiednio 21 dni i 19 dni¹⁵.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła m.in., że „(...) dyrektor tworzy projekt arkusza w systemie informatycznym PABS. Na tej platformie odbywają się wszystkie konsultacje z pracownikami departamentu. W związku z tym nie przekazuje się wcześniej żadnych dokumentów ani drogą mailową ani fizycznie. Gdy wszystkie poprawki zostaną uzgodnione, dopiero wówczas składa się arkusz w formie papierowej do Departamentu.”.

W ocenie NIK konsultacje i uzgodnienia przeprowadzane w trakcie procedowania arkuszy organizacyjnych Szkoły nie stanowią uzasadnienia do złożenia tego dokumentu organowi prowadzącemu z uchybieniem terminu określonego w ww. rozporządzeniu. NIK zwraca również uwagę na kwestię opiniowania arkuszy przez organizację związkową, tj. na fakt przekazania arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2020/2021 i 2021/2022 odpowiednio 16 kwietnia 2020 r. i 14 kwietnia 2021 r. przed zakończeniem uzgodnień z merytorycznym departamentem Urzędu Miejskiego Wrocławia.

OCENA CZĄSTKOWA

Szkoła w prawidłowy sposób zorganizowała proces przyjęcia dzieci cudzoziemców oraz realizowała wobec tych uczniów zadania dydaktyczne i wychowawcze. W arkuszach organizacyjnych Szkoły uregulowano organizację kształcenia tych uczniów. Niemniej w obszarze działalności tej stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieterminowym przekazaniu organowi prowadzącemu Szkołę do zatwierdzenia arkuszy organizacyjnych Szkoły za lata 2020/2021 oraz 2021/2022.

¹⁵ Zgodnie z tym przepisem, dyrektor szkoły przekazuje arkusz organizacji szkoły zaopiniowany przez zakładowe organizacje związkowe, w terminie do dnia 21 kwietnia danego roku organowi prowadzącemu szkołę.

2. Warunki realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w stosunku do dzieci cudzoziemców

Opis stanu faktycznego

2.1. Wydatki Szkoły związane z kształceniem uczniów cudzoziemców w kontrolowanym okresie wyniosły:

- w 2020 r. – 3,23 tys. zł, z czego: 1,95 tys. zł na prowadzenie zajęć dodatkowych z języka polskiego oraz 1,28 tys. zł na prowadzenie dodatkowych zajęć wyrównawczych;
- w 2021 r. – 4,98 tys. zł, z czego 3,88 tys. zł na prowadzenie zajęć dodatkowych z języka polskiego i 1,10 tys. zł na prowadzenie dodatkowych zajęć wyrównawczych;
- w 2022 r. – 6,63 tys. zł, z czego 5,75 tys. zł na prowadzenie zajęć dodatkowych z języka polskiego oraz 0,88 tys. zł na zajęcia wyrównawcze.

W 2023 r.¹⁶ zaplanowano wydatki na kształcenie dzieci cudzoziemców w wysokości 10,62 tys. zł.

(akta kontroli: tom II, str. 42)

Szkoła po raz pierwszy we wrześniu 2019 r. wystąpiła do organu prowadzącego o przyznanie środków na realizację dodatkowych zajęć dydaktycznym z języka polskiego oraz zajęć wyrównawczych z powodu przyjęcia do Szkoły czterech uczniów (dwóch cudzoziemców i dwóch uczniów powracających z zagranicy), którym takie zajęcia przysługiwały. Pismem z 23 września 2019 r. organ prowadzący przyznał Szkole środki w wysokości 3,23 tys. zł na prowadzenie zajęć do końca roku szkolnego 2019/2020 w tym:

- 2 godziny tygodniowo na prowadzenie zajęć z języka polskiego;
- 3 godziny tygodniowo na prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych (historia, matematyka i biologia).

W roku szkolnym 2019/2020 zrealizowano łącznie 39 dodatkowych godzin dydaktycznych.

W roku szkolnym 2020/2021, według stanu na 30 września 2020 r., w SIO zarejestrowano 30 uczniów cudzoziemców. Zgodnie z art. 165 ust. 7 i 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁷ oraz § 17 i § 18 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw¹⁸, organ prowadzący przyznał na dodatkowe zajęcia dla uczniów niebędących obywatelami polskimi od 5 października 2020 r. do zakończenia zajęć dydaktycznych w roku szkolnym 2020/2021 środki w wysokości 4,98 tys. zł na prowadzenie tygodniowo:

- 2 godzin zajęć z języka polskiego organizowanych grupowo dla uczniów klas pierwszych;
- 2 godziny zajęć z języka polskiego organizowanych grupowo dla uczniów klas drugich.

¹⁶ Plan po zmianach na 28 lutego 2023 r.

¹⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 900; dalej: Prawo oświatowe.

¹⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1283, ze zm.

W roku szkolnym 2020/2021 zrealizowano łącznie 90 dodatkowych godzin dydaktycznych z języka polskiego.

W roku szkolnym 2021/2022 dla 25 uczniów cudzoziemców organ prowadzący, przyznał Szkole od 6 września 2021 r. dodatkowe środki w wysokości 6,63 tys. zł na prowadzenie tygodniowo:

- 2 godzin zajęć z języka polskiego organizowanych grupowo dla uczniów klas I-III liceum o 4-letnim cyklu nauczania;
- 2 godzin zajęć z języka polskiego organizowanych grupowo dla uczniów klas II liceum o 3-letnim cyklu nauczania.

Po 24 lutego 2022 r.¹⁹ do Szkoły zaczęto przyjmować uczniów cudzoziemców (uchodźców wojennych), którzy zostali dołączani do już zorganizowanych wcześniej grup zajęciowych, w których prowadzono zajęcia z języka polskiego w wymiarze pozwalającym na opanowanie tego języka w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych²⁰. W roku szkolnym 2021/2022 zrealizowano łącznie 67 dodatkowych godzin dydaktycznych.

W roku szkolnym 2022/2023, według stanu na 1 września 2022 r., do Szkoły uczęszczało 25 uczniów cudzoziemców. W związku z ww. przepisami Prawa oświatowego oraz § 11a rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy, organ prowadzący przyznał Szkole kwotę 10,62 tys. zł na prowadzenie od 12 września 2022 r. dla dwóch grup (piętnastoosobowych) uczniów pochodzących z Ukrainy dodatkowych zajęć dydaktycznych z języka polskiego w wymiarze 12 godzin tygodniowo. Nauczyciel prowadzący te zajęcia został zatrudniony w Szkole w wymiarze 8/18 etatu.

W każdym roku szkolnym, dodatkowe zajęcia dydaktyczne z nauki języka polskiego dla uczniów cudzoziemców proponowano wszystkim uczniom, natomiast nie wszyscy uczniowie korzystali z takiej formy pomocy.

W latach 2020-2023²¹ w Szkole naukę pobierało łącznie 105 uczniów cudzoziemców. Na dzień zakończenia kontroli, tj. 17 kwietnia 2023 r., do Szkoły uczęszczało 43 uczniów cudzoziemców.

Na próbie 20 uczniów (48%) przyjętych po 30 września 2021 r. przeprowadzono badanie terminowości i prawidłowości wprowadzania do SIO danych identyfikujących ucznia cudzoziemca przyjętego do Szkoły zgodnie z art. 30 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej²². W 18 przypadkach dotrzymano wymaganego siedmiodniowego terminu na dokonanie stosownego wpisu, natomiast w dwóch przypadkach wymagany termin nie został dotrzymany, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom II, str. 3-81)

2.2. W Szkole nie utworzono oddziałów przygotowawczych dla uczniów cudzoziemców, w związku z powyższym nie było potrzeby przeprowadzania w tym zakresie procedury dostosowania programów nauczania do kształcenia dzieci cudzoziemców.

¹⁹ Rozpoczęcie zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę.

²⁰ Zajęcia te, tj. dodatkowe lekcje języka polskiego, prowadzone były na podstawie przepisów § 11a rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. poz. 645, ze zm.), w grupach liczących nie więcej niż 15 uczniów, w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka polskiego w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, nie niższym niż sześć godzin lekcyjnych tygodniowo.

²¹ Do 17 kwietnia 2023 r.

²² Dz. U. z 2022 r. poz. 2597, ze zm. Dalej: ustawa o SIO.

Diagnozowanie potrzeb i możliwości cudzoziemców odbywało się na zasadach ogólnych – tak jak innych uczniów w Szkole, tj. w aspekcie znajomości języka polskiego łącznie z przeprowadzeniem wywiadu z uczniem i jego rodzicami/opiekunami. Nauczyciele prowadzili obserwacje indywidualne ucznia w trakcie bieżącej pracy i nauki oraz weryfikowano jego możliwości na podstawie uzyskiwanych wyników z nauki.

Na podstawie przeprowadzonej ankiety wśród pięciu nauczycieli uczących w Szkole matematyki, języka polskiego, geografii, biologii i historii stwierdzono, że podejmowali oni samodzielne działania związane z dostosowaniem programów nauczania przedmiotów w zależności od potrzeb i możliwości uczniów w drodze indywidualizowania wymagań edukacyjnych oraz form i metod nauczania. Wyżej wymienione czynności polegały na: [1] dostosowaniu liczby zadań do wykonania lub wydłużeniu czasu pracy, [2] różnicowaniu stopnia trudności zadań, [3] zastosowaniu określonej metody pracy z uczniem, [4] pracy z pomocą nauczyciela/asystenta/kolegów podczas zajęć, [5] zmniejszeniu obszerności tekstów do czytania lub materiału do opanowania, [6] korzystaniu z dodatkowych pomocy podczas zajęć.

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, działania te nie były formalnie dokumentowane, ponieważ nie miały takiego uzasadnienia, a przykładowymi formami dostosowania wymagań edukacyjnych oraz metod pracy z uczniem cudzoziemcem były:

- możliwość korzystania ze słowników i translatorów podczas nauki, na lekcjach, sprawdzianach, maturach próbnych lub właściwych;
- wydłużony czas wykonania wyznaczonych zadań, opracowywanie zadań zindywidualizowanych;
- dostosowanie kryteriów oceniania w trakcie bieżącej pracy jak do uczniów ze specyficznymi problemami edukacyjnymi, tj. nieocenianie błędów ortograficznych i stylistycznych, na początku procesu edukacji ocenianie kształtujące – pochwały, często za pomocą plusów, emotikonów;
- dodatkowa pomoc podczas konsultacji – np. wielokrotna możliwość poprawiania ocen negatywnych/słabych;
- wizualizacja wprowadzanych treści edukacyjnych (prezentacja multimedialna, film edukacyjny, fabularny, dokumentalny) jako wsparcie procesu kształcenia;
- formułowanie poleceń w języku obcym (tzw. pomostowym) np. po angielsku/rosyjsku.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła również, że nauczyciel ma obowiązek realizować podstawę programową za pośrednictwem wybranego programu nauczania, opracowanego przez innego autora/wydawnictwo lub opracowanego/modyfikowanego przez siebie, przez cały etap edukacyjny. W tym kontekście wszystkie inne elementy, które zawiera wybrany program nauczania, wykraczające poza podstawę programową mogą podlegać modyfikacji i dostosowaniom w formie bieżącej pracy bez potrzeby formalnego/pisemnego dokumentowania modyfikacji programu. Nauczyciele mają również obowiązek dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych każdego ucznia, który posiada stosowną opinię lub orzeczenie albo na podstawie własnej obserwacji i rozpoznania ww. potrzeb. Takie same prawa ma w tym zakresie uczeń cudzoziemiec. Nie ma zatem potrzeby osobnego traktowania tej kwestii.

Jak wynikało z przedstawionej dokumentacji w Szkole, diagnozę merytoryczną oraz psychologiczno-pedagogiczną wraz z programem adaptacyjnym realizowano wobec wszystkich uczniów na progu edukacyjnym zawartym w programie wychowawczo-

profilaktycznym w każdym roku szkolnym. W ramach tego programu odbywały się: [1] diagnoza na wejście – z języka polskiego i matematyki, przeprowadzona w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022, [2] zajęcia integracyjne, [3] dwutygodniowy okres „ochronny/adaptacyjny” realizacji zajęć edukacyjnych bez wystawiania ocen niedostatecznych dla klas pierwszych (Statut Szkoły, § 23 pkt 12).

Ponadto w roku szkolnym 2020/2021 Szkoła w większości pracowała w trybie nauki zdalnej. Modyfikowanie wymagań edukacyjnych, form i metod pracy dodatkowo wymagało uwzględnienia specyfiki pracy za pośrednictwem mediów elektronicznych, także wobec uczniów cudzoziemców.

Dla uczniów cudzoziemców Szkoła wprowadziła:

- wydłużony czas pisania sprawdzianów i kartkówek lub zmniejszenie liczby zadań na sprawdzianach i kartkówkach;
- w formach sprawdzających stosowanie częściej pytań zamkniętych, zadań do wyboru;
- gotowość do przedstawiania dodatkowych wyjaśnień niezrozumiałych treści;
- pomoc przy sporządzaniu notatek na lekcji;
- stworzenie możliwości poprawy ocen na konsultacjach z nauczycielami przedmiotów;
- dostosowanie kryteriów oceniania do poziomu wiedzy ucznia, np. nieocenianie błędów ortograficznych i możliwość korzystania z translatora/słowników dwujęzycznych;
- tutoring uczniowski – pomoc koleżeńska uczniów polskich lub uczniów Ukraińców zaadaptowanych w szkole jako tłumaczy i pomoc w uczestnictwie w lekcjach;
- wykorzystanie filmów edukacyjnych w celu zapoznania uczniów z lekturami z języka polskiego, np. filmowe adaptacje literatury polskiej (np. lektura i film „Lalka” – praca na przygotowanych w zespole języka polskiego kartach pracy);
- zmniejszenie obszerności tekstów do czytania czy materiału do opanowania.

(akta kontroli: tom II, str. 8-35, 39-46, 267-276)

2.3. W latach objętych kontrolą w Szkole nie powołano oddziałów przygotowawczych.

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, w sprawie oddziałów przygotowawczych podjęto dyskusję na radzie pedagogicznej. Po zasięgnięciu opinii członków rady pedagogicznej i po analizie możliwości lokalowych i kadrowych stwierdzono, że w Szkole nie ma warunków do utworzenia oddziałów przygotowawczych.

Z informacji Dyrektora Wydziału Szkół Ponadpodstawowych i Specjalnych Urzędu Miejskiego Wrocławia wynikało, że w Szkole nie zorganizowano oddziałów przygotowawczych dla uchodźców z Ukrainy, ponieważ rodzice/opiekunowie uczniów – uchodźców z Ukrainy nie wykazywali zainteresowania nauką w takim oddziale (nie chcieli wydłużenia etapu edukacji w szkole o rok). Młodzież z Ukrainy była przyjmowana do Szkoły na bieżąco do oddziałów już istniejących. Organ prowadzący wyrażał zgodę na utworzenie oddziałów przygotowawczych na wnioski dyrektorów, którzy mieli możliwości lokalowe oraz dysponowali odpowiednią kadrami. Takiego wniosku Szkoła nie wystosowała.

(akta kontroli: tom II, str. 45-46, 477-488)

2.4. W latach szkolnych 2020/2021 oraz 2021/2022 w Szkole organizowano i prowadzono zajęcia z języka polskiego dla uczniów cudzoziemców zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw. Zajęcia, za zgodą organu prowadzącego, odbywały się w wymiarze po dwie godziny tygodniowo dla dwóch grup uczniów.

W roku szkolnym 2022/2023 zorganizowano zajęcia z języka polskiego dla uczniów z Ukrainy zgodnie z § 11a rozporządzenia Ministerstwa Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy. Zajęcia z języka polskiego w Szkole odbywały się w wymiarze ośmiu godzin lekcyjnych tygodniowo. Zgodę na zajęcia i zatrudnienie nauczyciela do tych zajęć wydał organ prowadzący. Zajęcia odbywały się w grupie do 15 osób.

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, zajęcia z języka polskiego dla uczniów z Ukrainy wyczerpywały praktyczne potrzeby tych uczniów, młodzież korzystała z nich w ograniczonym zakresie mimo akcji informacyjnych. Zorganizowanie zajęć w większym wymiarze (organ prowadzący dał zgodę na zorganizowanie zajęć dla dwóch grup w wymiarze nie mniejszym niż sześć godzin lekcyjnych) okazało się niemożliwe z powodów kadrowych – w Szkole brak było możliwości zapewnienia odpowiedniej kadry pedagogicznej.

(akta kontroli: tom I, str. 73-80, 110-160)

2.5. Z początkiem każdego roku szkolnego Szkoła, przy zaangażowaniu wychowawców oraz wsparciu psychologów i pedagogów, przeprowadzała diagnozy środowiska klasowego, które pozwalały na rozpoznanie potrzeb uczniów oraz zaplanowanie możliwego wsparcia. W opracowaniu tej diagnozy uczestniczyli również uczniowie cudzoziemcy przedstawiający swoje problemy i potrzeby. Diagnoza ta polegała m.in. na:

- analizie dokumentacji (opinie, orzeczenia, zaświadczenia lekarskie);
- przeprowadzeniu ankiety dla wychowawców;
- przeprowadzeniu ankiety adaptacyjnej dla uczniów;
- obserwacji podczas zajęć integracyjnych;
- obserwacji podczas zajęć dydaktycznych;
- rozmowy z uczniami, rodzicami/opiekunami prawnymi;
- wymiana spostrzeżeń z innymi nauczycielami.

Dodatkowo w Szkole odbywały się indywidualne rozmowy z uczniami – cudzoziemcami i ich rodzicami/opiekunami prawnymi, podczas których określano stopień znajomości języka polskiego, czas pobytu w Polsce, ewentualne trudności adaptacyjne ucznia. W stosunku do uchodźców wojennych, oprócz rozmów diagnozujących znajomość języka polskiego oraz potrzeb uczniów, psycholog przeprowadzał ankiety w ich ojczystym języku, na podstawie której organizowana była konkretna pomoc rzeczowa i psychologiczna (ankiety zostały zniszczone po udzieleniu wsparcia).

Następnie stosownie do potrzeb i możliwości Szkoły, uczniowie cudzoziemcy zostali objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną oraz opieką asystentów międzykulturowych, która rozpoczęła się po ich zatrudnieniu od września 2022 r. Uczestniczyli również w dodatkowych zajęciach z języka polskiego, zajęciach

dydaktyczno-wyrównawczych, zajęciach integracyjnych dla klas pierwszych prowadzonych przez psychologa i pedagogów, czy też zajęciach dających możliwość rozwoju swoich pasji i zainteresowań (zajęcia naukowe, sportowe, wolontariat, warsztaty Karnet 15+, warsztaty muzyczne w Stroniu Śląskim).

Zgodnie z badaniem kwestionariuszowym, przeprowadzonym wśród 17 nauczycieli – wychowawców klas²³, jedenastu z nich (64,7%) wskazało, iż wszyscy uczniowie cudzoziemcy (uczęszczający do oddziału, którego są wychowawcą) objęci zostali pomocą psychologiczno-pedagogiczną, czterech (23,5%) stwierdziło, że większość uczniów cudzoziemców objęta jest taką pomocą, zaś dwóch (11,8%), że pomocą tą są objęci uczniowie w przypadku wyrażenia przez nich takiej potrzeby. Wszyscy ankietowani nauczyciele wskazali, że w Szkole rozpoznawano indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów cudzoziemców, ich możliwości psychofizyczne i czynniki wpływające na funkcjonowanie. Jako formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, udzielanej uczniom cudzoziemcom, wychowawcy oddziałów wskazywali: [1] warsztaty (100% odpowiedzi), [2] porady i konsultacje (76% odpowiedzi), [3] zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się (57% odpowiedzi), [4] zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (56% odpowiedzi), [5] zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (30% odpowiedzi), [6] zajęcia rozwijające indywidualne uzdolnienia (11% odpowiedzi).

(akta kontroli: tom II, str. 277-295)

Szkoła zaangażowała się również w pomoc w pozyskaniu brakujących rzeczy materialnych uchodźcom wojennym, tj.: podręczniki, zeszyty, ubrania, stroje na zajęcia z wychowania fizycznego, zapewniła ciepły posiłek w Szkole oraz wsparcie finansowe na zakup np. przyborów szkolnych.

Szkoła włączyła również uczniów cudzoziemców w działania na rzecz innych potrzebujących, m.in.: pomoc w Centrum Kultury Akademickiej i Inicjatyw Lokalnych „Czasoprzestrzeń”, zbiórka darów, pomoc przy organizacji wydarzeń kulturalno-integracyjnych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (gala „Po prostu piękni”, Ogólnopolski Festiwal Twórczości Teatralno-Muzycznej „Albertiana”), warsztaty „Edukacja dla pokoju”, prowadzone przez psychologa szkolnego w wybranych klasach. Organizowano także lekcje wychowawcze rozwijające inteligencję emocjonalną, świadomość i odporność psychiczną, umiejętności komunikacji, uczenia się oraz ułatwiające adaptację w nowym środowisku. W Szkole prowadzone były także lekcje i warsztaty z doradztwa zawodowego.

Po zatrudnieniu w Szkole psychologa i asystenta kulturowego z biegłą znajomością języka ukraińskiego (od września 2022 r.), Szkoła wspierała uczniów przybywających z zagranicy w nowym otoczeniu m.in. w następujący sposób:

- Fundacja WrOpenUp prowadziła warsztaty dla młodzieży ukraińskiej i polskiej;
- wszystkie dzieci otrzymały wizytówki oferujące pomoc ukraińskorosyjskojęzyczną psychologa;
- stworzono grupę informacyjną dla wszystkich uczniów cudzoziemców na internetowych platformach komunikacyjnych Telegram i Vider;
- zorganizowano pomoc asystenta w tłumaczeniu z języka polskiego na język ojczysty uczniów podczas wyznaczonych przez Dyrektora Szkoły zebrań z rodzicami, opiekunami, uczniami;
- tłumaczono sprawy kierowane przez rodziców do sekretariatu Szkoły.

²³ W których uczyli się uczniowie cudzoziemcy, według stanu na 30 września 2022 r.

Ponadto w Szkole wprowadzono systematyczne monitorowanie realizacji obowiązków uczniów i Szkoły, tj. frekwencji, otrzymanych ocen, codziennego planowania pomocy, rozwiązywania problemów, pomocy psychologa, pomocy w opracowywaniu tematów na zajęcia, kursów językowych, współpracy z nauczycielami, rodzicami uczniów w celu dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów.

(akta kontroli: tom II, str. 81-86, 210-266, 277-295)

2.6. Zasady wewnątrzszkolnego oceniania zostały ujęte w Statucie Szkoły, jednak nie odniesiono się w nich do oceniania osiągnięć uczniów cudzoziemców. Przyjęte w Szkole zasady i kryteria dotyczące oceniania ucznia obcokrajowca²⁴ wskazywały, by w ramach oceniania m.in.: ustalać wymagania edukacyjne z każdego przedmiotu, dostosowane do stopnia znajomości przez ucznia języka polskiego, stosować różnorodne narzędzia służące sprawdzaniu wiedzy i umiejętności, stosować język instrukcji przy formułowaniu zadań (krótkie, proste, jasne komunikaty), uwzględniać w ocenie zaangażowanie w pracę, podejmowania prób rozwiązania zadania czy nie oceniać umiejętności gramatycznych ucznia. Ponadto, w obowiązujących w Szkole przedmiotowych zasadach oceniania²⁵ z matematyki i historii wskazano, iż obcokrajowcy ze względu na barierę językową mogą m.in. korzystać z tłumacza w celu zrozumienia treści zadania oraz uzyskać dodatkowy czas na pracach pisemnych.

(akta kontroli: tom II, str. 87-88)

2.7. Do egzaminu maturalnego w poszczególnych latach szkolnych Szkoła zgłosiła następującą liczbę uczniów: w roku szkolnym 2020/2021 – 157, w tym trzech cudzoziemców (trzech z Ukrainy), w 2021/2022 – 183, w tym pięciu cudzoziemców (czterech z Ukrainy, jeden z Armenii), oraz w 2022/2023 – 182, w tym jeden cudzoziemiec (uchodźca z Ukrainy). Wszyscy zgłoszeni uczniowie cudzoziemcy przystąpili do egzaminu. W trakcie odbywania się egzaminu maturalnego w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 żaden z uczniów nie korzystał z dostosowania formy egzaminu, ze względu na fakt, że jest cudzoziemcem, ponieważ w 2021 r., nie było opracowanego odpowiedniego arkusza dla uczniów cudzoziemców. W roku szkolnym 2022/2023 arkusz egzaminacyjny był dostosowany do potrzeb uczniów cudzoziemców (uchodźcy z Ukrainy), przyjmowanych do Szkoły po 24 lutego 2022 r. W roku szkolnym 2022/2023 jedna uczennica (mająca status uchodźcy z Ukrainy), będzie miała dostosowaną indywidualną formę i warunki do zdawania egzaminu maturalnego. Rada pedagogiczna 4 stycznia 2023 r. zaakceptowała pozytywną opinią fakt przystosowania egzaminu maturalnego dla uczennicy zdającej w 2023 r. egzamin dojrzałości²⁶.

(akta kontroli: tom II, str. 84, 91-104)

2.8. Szkoła nie współpracowała z żadną placówką dyplomatyczną ani stowarzyszeniem kulturalno-oświatowym w kwestiach związanych z nauką języka ojczystego uczniów cudzoziemców i poszerzenia wiedzy o kulturze kraju pochodzenia uczniów cudzoziemców.

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły: *„...w ramach dobrej współpracy z Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego²⁷, zwróciłam się z ustną prośbą o pomoc w znalezieniu psychologa ukraińskojęzycznego, który pomógłby, choćby doraźnie,*

²⁴ Zasady i kryteria omówione na posiedzeniu rady pedagogicznej 12 sierpnia 2020 r.

²⁵ Analizie poddano przedmiotowe zasady oceniania z języka polskiego, matematyki, historii, geografii i biologii.

²⁶ Posiedzenie rady pedagogicznej z 4 stycznia 2023 r. Protokół 6/2022/2023.

²⁷ Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego jest jednostką pomocniczą Gminy Wrocław, która działania kieruje do seniorów, obcokrajowców mieszkających we Wrocławiu, dzieci, młodzieży, rodziców i wszystkich wrocławian.

niektórym uczniom uchodźcom, będącym w słabej kondycji psychicznej. Dzięki temu przez kilka tygodni, w ramach wolontariatu, psycholog z Ukrainy przychodziła na spotkania z uczniami uchodźcami. Osoba w ramach wolontariatu nie odnotowywała swojej obecności ani nie prowadziła dokumentacji szkolnej w tym zakresie.”

(akta kontroli: tom II, str. 84-85)

2.9. Szkoła w kontrolowanym okresie nie zatrudniała osób na stanowisku pomocy nauczyciela, o którym mowa w art. 165 ust. 8 Prawa oświatowego. W roku szkolnym 2022/2023 zatrudniono dwie asystentki międzykulturowe (jeden etat od 15 września 2022 r. do 30 czerwca 2023 r., jeden etat od 1 listopada 2022 r. do 30 czerwca 2023 r.), które wspierają uczniów cudzoziemców i pomagają w pracy nauczycieli z tymi uczniami.

(akta kontroli: tom II, str. 105-109)

2.10. Potrzeby nauczycieli w Szkole w zakresie doskonalenia pracy dydaktycznej z uczniami cudzoziemcami, diagnozowano poprzez obserwacje pracy nauczyciela, analizy z nadzoru pedagogicznego oraz zbieranie informacji od poszczególnych nauczycieli w czasie rozmów i wypełniania przez nich ankiet. Wicedyrektor Szkoły odpowiedzialny za organizację doskonalenia nauczycieli, przed przygotowaniem zapotrzebowania na sfinansowanie tej formy działalności, zwracał się do nauczycieli z zapytaniem o potrzeby w tym zakresie. Po zebraniu informacji od nauczycieli, przeprowadzano analizę wniosków, które przekazywano do organu prowadzącego celem uzyskania dofinansowania.

Przy planowaniu doskonalenia nauczycieli nie ujmowano potrzeb związanych z kształceniem cudzoziemców, gdyż do marca 2022 r. prawie wszyscy uczniowie cudzoziemcy, przyjmowani do Szkoły, uczęszczali do szkół polskich i nie wymagali szczególnego traktowania ze względu na swoje pochodzenie oraz znajomość języka polskiego.

Zgodnie z badaniem kwestionariuszowym, przeprowadzonym wśród 71 nauczycieli, prowadzących zajęcia z uczniami cudzoziemcami w roku szkolnym 2022/2023, 70 nauczycieli (98,6% ankietowanych) nie widziało potrzeby organizacji przez Szkołę szkoleń w zakresie pracy z uczniem cudzoziemcem. Jeden nauczyciel (1,4%) dostrzegał taką potrzebę i zgłaszał ją Dyrektorowi Szkoły. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 69 nauczycieli (97,2%) uczestniczyło w doskonaleniu zawodowym, związanym z edukacją ucznia cudzoziemca – szkolenia te (np. w formie webinarów, bezpłatnych szkoleń dla nauczycieli na platformach internetowych TEAMS i innych) nauczyciele organizowali we własnym zakresie.

(akta kontroli: tom II, str. 451-472)

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, sytuacja związana z doskonaleniem nauczycieli zmieniła się w marcu 2022 r., ale wtedy nie można było już czekać na organizację szkoleń, bo potrzeba zdobycia wiedzy i umiejętności na temat pracy z uchodźcami z doświadczeniem i traumą wojenną była nagła i pilna. Nauczyciele samodzielnie szukali różnych form doskonalenia. W większości przypadków nauczyciele nie dokumentowali udziału w doskonaleniu. Nie ma takiego wymogu formalnego, gdyż wiedza i umiejętności nauczyciela weryfikowane są podczas codziennej pracy z uczniami, a dyrektor szkoły dąży do maksymalnego ograniczenia biurokracji w pracy pedagogicznej. Liczba odbytych szkoleń, warsztatów i webinarów była tak duża, że w planach doskonalenia na kolejny rok szkolny 2022/2023 nie pojawiło się zapotrzebowanie na sfinansowanie szkoleń w zakresie nauczania cudzoziemców. Nauczyciele nadal, w miarę potrzeb, doskonalą się w zakresie pracy z cudzoziemcami we własnym zakresie, korzystając z publikacji czy webinarów.

Nauczyciele uczący w Szkole uczestniczyli m.in. w takich zajęciach jak:

- Szkolenie on-line dla trenerów wspomagania szkół w zakresie kompetencji kluczowych (w tym kompetencje językowe);
- Warsztaty międzykulturowe dla nauczycieli;
- Praca z uczniem cudzoziemskim – przewodnik dobrych praktyk dla dyrektorów, nauczycieli, pedagogów i psychologów;
- System edukacji w Ukrainie;
- Atak na Ukrainę. Jak wspierać uczniów, budować relacje w klasach wielokulturowych oraz zapobiegać dyskryminacji;
- Wielokulturowość w polskiej szkole;
- Podstawy języka ukraińskiego;
- Uczeń z Ukrainy w polskiej szkole – aktualne zasady przyjmowania i organizowania nauki;
- Uczniowie ukraińscy w klasie – poradnik dla nauczyciela.

(akta kontroli: tom II, str. 86-88, 161-209, 296-450)

2.11. Nauczyciele języka polskiego zwrócili się do dyrekcji Szkoły z zapotrzebowaniem na środki dydaktyczne dla uczniów z Ukrainy i po konsultacji z Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Szkoła zakupiła odpowiednie zestawy edukacyjne dla uczniów do nauki języka polskiego jako obcego. Ponadto Departament Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia stworzył możliwość sfinansowania potrzeb uczniów uchodźców oraz na przygotowanie Szkoły do przyjęcia większej liczby uczniów cudzoziemców. Były to środki w ramach zadania UKR/B/FPOM9 – Edukacja dzieci z Ukrainy oraz w ramach zadania UKR/B/UNICEF/W – Realizacja zadań na rzecz dzieci i młodzieży we współpracy z UNICEF. Dzięki tym środkom w Szkole zakupiono m.in.:

- Z zadania UKR/B/FPOM9 – Edukacja dzieci z Ukrainy:
 - Szafki uczniowski skrytkowe – 15,68 tys. zł;
 - Podręczniki i ćwiczenia do nauki języka polskiego – 2,70 tys. zł;
 - Słowniki i rozmówki polsko-ukraińskie – 1,27 tys. zł;
 - Słowniki i publikacje w języku ukraińskim – 1,53 tys. zł.
- Z zadania UKR/B/UNICEF/W – Realizacja zadań na rzecz dzieci i młodzieży we współpracy z UNICEF:
 - Meble do wyposażenia gabinetu dla psychologa i asystentów ukraińskich oraz siedziska na korytarze szkolne – 39,52 tys. zł;
 - Projekторы multimedialne – 3,70 tys. zł;
 - Książki do nauki języka polskiego, słowniki i publikacje – 2,06 tys. zł;
 - Monitor interaktywny – 6,55 tys. zł;
 - Gry planszowe wielojęzyczne – 1,59 tys. zł.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że przed przyjęciem do Szkoły uchodźców wojennych z Ukrainy, nie było specjalnych potrzeb związanych z zakupem dodatkowych materiałów, pomocy dydaktycznych dla uczniów cudzoziemców.

(akta kontroli: tom II, str. 451-472)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W odniesieniu do dwóch uczniów cudzoziemców (10% próby), przyjętych do Szkoły 1 września 2022 r., stwierdzono, że nie dotrzymano terminu wprowadzenia ich danych do SIO. W pierwszym przypadku wprowadzenie danych ucznia nastąpiło 18 września 2022 r. (11 dni po terminie), w drugim przypadku 20 września 2022 r. (13 dni po terminie), co było niezgodne z art. 30 ustawy o SIO.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że opóźnienie we wprowadzeniu do bazy SIO dwóch wskazanych uczniów wynikało ze spiętrzenia prac administracyjnych na początku roku szkolnego i licznych zmian zachodzących w Szkole przez cały wrzesień 2022 r. – przyjęć nowych uczniów i rezygnacji uczniów, zatrudniania nowych nauczycieli, zakładania e-dzienników i wprowadzania do nich uczniów. Do wprowadzenia do bazy w ciągu wymaganych siedmiu dni było 300 uczniów, co było fizycznie niemożliwe, przy niewielkiej liczbie etatów administracyjnych.

(akta kontroli: tom II, str. 473-475)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole zorganizowano odpowiednie warunki do realizacji zadań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych wobec dzieci cudzoziemców. Zapewniono im możliwość korzystania z dodatkowych zajęć z języka polskiego i zajęć wyrównawczych (biologia, historia, geografia, matematyka) oraz odpowiedniego do ich potrzeb wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Nauczyciele pracujący z uczniami cudzoziemcami odbywali, organizowane we własnym zakresie, szkolenia z doskonalenia zawodowego dotyczące edukacji cudzoziemców, w tym uczniów po traumatycznych przejściach spowodowanych działaniami wojennymi. Stwierdzono jednak w tym obszarze działalności nieprawidłowość polegająca na wprowadzeniu z opóźnieniem danych osobowych dwóch uczniów do bazy Systemu Informacji Oświatowej.

OBSZAR

3. Nadzór pedagogiczny dyrektora szkoły nad zajęciami dla dzieci cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

3.1. Wsparcie dla uczniów cudzoziemców i zagadnienia do obserwacji zajęć, w których uczestniczyli uczniowie cudzoziemcy zostały ujęte w planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023. Odnosząc się do wcześniejszych lat szkolnych, Dyrektor Szkoły wyjaśniła „Do marca 2021 r. liczba uczniów cudzoziemców i ich funkcjonowanie w Szkole nie dawały przesłanek do planowania szczególnego nadzoru na nauczaniem cudzoziemców. Znaczący napływ uczniów ukraińskich rozpoczął się w marcu 2022 r., tj. po wybuchu wojny w Ukrainie. Plan nadzoru pedagogicznego był już wtedy zatwierdzony i w realizacji oraz nie obejmował tych zagadnień.”

(akta kontroli: tom II, str. 93-148, 150)

3.2. W planach nadzoru pedagogicznego nie ujmowano wniosków z realizacji nadzoru pedagogicznego w zakresie problematyki kształcenia cudzoziemców.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła „(...) w poprzednich latach szkolnych nie było przesłanek do szczególnego zajęcia się nadzorem nad nauczaniem uczniów cudzoziemskich. Nie sformułowano też wniosków z nadzoru w roku 2021/2022, gdyż w planie nadzoru na ten rok nie ujęto tych zagadnień. Nie oznacza to jednak, że kwestie te nie były przedmiotem troski dyrektora i rady pedagogicznej, gdyż na każdym posiedzeniu rady od marca 2021 r. pojawiał się temat związany z problemami uczniów uchodźców z Ukrainy. Wsparcie dla uczniów cudzoziemców i zagadnienia do obserwacji zajęć na ten temat zostały ujęte w planie nadzoru na rok szkolny 2022/2023. W priorytetach

dyrektora w zakresie nadzoru (Plan Nadzoru 2022/2023 1.4.6.) zawarto punkt „Pomoc w adaptacji uczniom cudzoziemcom z Ukrainy,” natomiast w załączniku nr 3 do planu nadzoru 2022/2023 w tematyce obserwacji zajęć w punkcie 3.8. ujęto zagadnienia „Indywidualizacji nauczania w toku lekcji lub zajęć z uwzględnieniem uczniów cudzoziemców.”.

Na podstawie sprawozdania z nadzoru pedagogicznego Dyrektora Szkoły oraz informacji o działalności Szkoły za I okres roku szkolnego 2022/2023 stwierdzono, że w sprawozdaniu w odniesieniu do planu nadzoru pedagogicznego uwzględniono zagadnienie „indywidualizacja procesu nauczania cudzoziemców” oraz wykorzystano, w tym zakresie, sprawozdania wychowawców klas, diagnozy pedagoga, sprawozdania z przeprowadzonych kontroli, sprawozdania z realizacji planu doskonalenia nauczycieli, arkusze obserwacji, Plan Pracy Szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny.

(akta kontroli: tom II, str. 93-148, 150)

3.3. Dyrektor Szkoły, w porozumieniu z radą pedagogiczną oraz radą rodziców, zrezygnowała z modyfikacji programu wychowawczo-profilaktycznego z uwagi na małą liczbę uczniów cudzoziemców przyjętych do Szkoły. W ww. okresie odsetek uczniów cudzoziemców nie przekroczył 10% i wynosił odpowiednio: 4,1%, 3,0%, 5,8%.

(akta kontroli: tom I, str. 4-7)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Szkoły w skontrolowanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Zapewnienie terminowego przekazywania organowi prowadzącemu arkuszy organizacyjnych Szkoły, zgodnie z wymogami określonymi w § 17 ust. 7 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół.
2. Zapewnienie terminowego, zgodnego z art. 30 ustawy o SIO, wprowadzania do bazy SIO danych osobowych uczniów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 3 lipca 2023 r.

Kontrolerzy

Jerzy Skowroński
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Waldemar Zimoch
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis